SUOMEN MATKAILUALAN LIITTO RY
Vilhonkatu 4 B
00100 HELSINKI

20.6.2021

Talousvaliokunta

Suomen matkailualan liitto ry:n (SMAL) lausunto: Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Suomen matkailualan liitto ry (SMAL) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta.

Yleistä

Suomalainen matkailuala on odottanut toimivien matkustuslinjausten aikaansaamista Suomeen kesästä 2020 lähtien. SMALin jäsenistöltään keräämien tietojen perusteella esimerkiksi matkatoimistoalan myynti oli toukokuussa 2021 vain alle 8 prosenttia toukokuun 2019 myynnistä. Kansainvälistä matkailuliiketoimintaa ei ole voitu käynnistää ilman selkeitä maahantulosääntöjä. Viimeisen viikon aikana olemme vihdoin kuulleet hyviä uutisia rajoitusten purkamisesta, kun ulkoministeriö ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos lievensivät 17.6.2021 suositusta suomalaisten ulkomaanmatkailun osalta. Tällöin ’vältä tarpeetonta matkustusta’ -suositus muutettiin EU- ja Schengen-maiden osalta tasolle ’noudata erityistä varovaisuutta’. Myös 21.6.2021 voimaantuleva linjaus, jonka mukaan ulkomaalainen matkustaja pääsee Suomeen vapaa-ajanmatkalle ilman karanteenia todistuksella kahdesta rokotteesta tai puolen vuoden sisään sairastetusta Covid-19-taudista mahdollistaa Suomeen suuntautuvan vapaa-ajanmatkailun käynnistymisen. Nyt käsillä olevalla väliaikaisella lainmuutoksella tulisi kuitenkin varmistaa, että Suomessa sovelletaan EU-tasolla suositeltuja, yhteisesti sovittuja linjauksia. Vaikka hallituksen esitys sisältää paljon parannuksia sosiaali- ja terveysministeriön virkamiestyönä laadittuun esitykseen nähden, ei lakiesitys kuitenkaan ehdotetussa muodossa mahdollista matkustuksen käynnistymistä toivotussa määrin kesän 2021 aikana.

Ohessa on kommenttejamme hallituksen esitykseen pykälätasolla.

16 a § - Covid-19-tautia koskeva todistus Suomeen saavuttaessa

SMAL pitää kannatettavana, että vaatimus Covid-19-todistuksesta koskee vuonna 2005 tai sitä aikaisemmin syntyneitä henkilöitä. Tämä mahdollistaa ulkomaalaisperheiden lomamatkojen toteuttamaisen Suomeen. SMAL pitää tärkeänä, että mikäli perheen vanhemmilla on maahantulon ilman rajoituksia mahdollistava EU:n digitaalinen koronatodistus, myös perheen alaikäisten lasten tulisi päästä maahan ilman rajoituksia.

SMAL pitää hyvänä sitä, että matkustajan, jolla on EU:n digitaalinen koronatodistus, ei tarvitse osallistua Covid-19-testiin maahan saavuttaessa. SMAL katsoo, että negatiivisella ennakkotestituloksella maahan tulevalla matkustajalla ei tulisi olla velvoitetta myöskään hakeutua toiseen koronatestiin 72–120 tunnin sisällä maahantulosta. SMALin näkemyksen mukaan tämä pykälä on yleiseurooppalaisen linjan vastainen ja tämän nimenomaisen hallituksen esityksen suurin heikkous. Negatiivisella testituloksella maahantulo ilman rajoituksia on yksi EU:n digitaalisen koronatodistuksen keskeisimmistä periaatteista. Komissio on muistuttanut jäsenvaltioita siitä, että kaikkien rajoitustoimien tulee olla syrjimättömiä ja

suhteellisuusperiaatteen mukaisia. Toimien tulisi olla EU:n tasolla yhteensovitettuja, minkä vuoksi komissio kehottaa jäsenvaltioita noudattamaan tarkasti neuvoston antamia suosituksia. EU-alueen vapaa liikkuvuus tulee säilyttää.

1 momentti 1 kohta - rokotussarja
SMAL katsoo, että matkustajien, joilla on yksi rokotus, tulee päästä maahan ilman rajoituksia. Korkeintaan näiltä matkustajilta voidaan edellyttää negatiivista ennakkotestiä. Vaatimus toisesta koronatestistä 72–120 tuntia maahantulon jälkeen on ylimitoitettu varotoimi. Suuressa osassa EU-aluetta tätä vaatimusta ei ole.

16 d § - Covid-19-testi maahan saapumisen jälkeen
SMALin kanta on, että toinen Covid-19-testi voitaisiin vaatia vain henkilöiltä, jotka tulevat korkean riskin maista tai alueilta. Toisen testin vaatimus täytyy perustua riskiperusteisuuteen.

16 e § Neuvontavelvollisuus – Lähikontaktien välttäminen ennen toista Covid-19-testiä
Lakiesityksen pykäläluonnoksissa ei edellytetä maahan tulijoilta karanteenia, mutta 16 e §:n perusteluissa todetaan, että viranomaisten tulee neuvoa Suomeen saapuvia matkustajia heidän maahantuloonsa liittyvistä velvoitteista ja varmistaa säännösten noudattaminen. Itse pykälässä asiasta ei ole säädetty mitään konkreettista. Jo hallituksen esityksen julkaisun jälkeen median uutisoinnissa kävi ilmi, että jopa eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnan että sosiaali- ja terveysministeriön kesken on erimielisyyttä siitä, mitä tällä ’lähikontaktien välttämiselle’ tarkoitetaan. Näin tulkinnanvaraista muotoilua ei SMALin mielestä voida lainsäädäntöön jättää. Näkemyksemme mukaan Suomen tulee noudattaa tässä asiassa yleiseurooppalaista linjaa, jonka mukaan karanteeninomaisia olosuhteita tai kontaktien välttämistä ei maahan tulevalta matkustajalta vaadita.

SMALin kanta on se, että perustelujen ja lain pykälien välillä ei tule olla ristiriitaa ja että viranomaissuosituksiin perustuvaa järjestelmää ei tule luoda lain rinnalle. Lääkärin määräyksestä voidaan asettaa karanteeniin riskiperusteisen arvioinnin perusteella maahan tulevia jo nyt voimassa olevan tartuntatautilain mukaisesti.

Lain voimassaoloaika
SMAL katsoo, että lain voimassaolo 31.12.2021 on hyväksyttävä. Rokotekattavuuden vaikutus epidemiologiseen tilanteeseen tulee vaikuttamaan maassamme positiivisesti tulevina kuukausina. Samaan aikaan rokotteiden tuoma laumasuoja alkaa vaikuttaa muuallakin Euroopassa.

Lopuksi

SMAL ihmettelee sitä, että lakiehdotus ei millään tavoin luokittele maita tai alueita sen mukaan, mikä niiden koronariskitilanne on. Lakiesityksen Covid-19-tautia koskeva todistusvaatimus koskee kaikkia matkustajia ottamatta huomioon maiden tai alueiden epidemiologisia tilanteita ja rokotuskattavuutta. SMALin kanta on yhtenevä Euroopan komission ja useiden EU-maiden kanssa. EU:n neuvoston suosituksen mukaan, jonka myös Suomi hyväksyi 20.5.2021, kolmansista maista, joiden Covid-19-ilmaantuvuusluku on 75/100 000 viimeisen 14 päivän aikana (vihreä maa), tulee voida matkustaa EU:n alueelle ilman terveysturvallisuuteen liittyviä rajoituksia. Tätä suositusta perusteltiin muun muassa kasvavalla rokotekattavuudella. Neuvosto on 14.6.2021 päivittänyt suosituksensa liikennevalomalliin perustuvista matkustusrajoituksista. SMAL katsoo, että myös Suomen tulisi noudattaa näitä linjauksia, eikä tulisi asettaa tiukempia rajoituksia vapaalle liikkuvuudelle kuin mitä on välttämätöntä.

SUOMEN MATKAILUALAN LIITTO RY (SMAL)

Heli Mäki-Fränti
Toimitusjohtaja

Tarja Luoma
Lakimies